

УДК 378.014.6:37.091.3:159.954

DOI <https://doi.org/10.32782/academ-ped.psyh-2026-1.15>**Тарас ПАСКА**

доктор філософії в галузі знань Освіта/Педагогіка,
асистент кафедри педагогіки та освітнього
менеджменту імені Богдана Ступарика,
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
taras.paska@cnu.edu.ua
ORCID: 0000-0002-4579-388X

ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ МІЖНАРОДНОЇ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ

Анотація. *Мета статті* полягає у теоретичному обґрунтуванні та емпіричному аналізі впливу міжнародної академічної мобільності на формування креативного потенціалу здобувачів вищої освіти, а також у визначенні педагогічних умов розвитку креативного мислення студентів у міжнародному та міжкультурному освітньому середовищі. **Методологія дослідження** ґрунтується на поєднанні системного, особистісно-орієнтованого, діяльнісного та соціокультурного підходів. У процесі дослідження використано теоретичні методи аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення та систематизації наукових джерел і нормативно-правових документів у сфері вищої освіти, а також емпіричні методи узагальнення освітнього досвіду та аналізу результатів участі здобувачів освіти у програмах міжнародної академічної мобільності. **Наукова новизна** статті полягає в комплексному розгляді міжнародної академічної мобільності як цілісного педагогічного феномена, що виступає ефективним механізмом формування креативного потенціалу здобувачів вищої освіти. Уточнено зміст понять «креативність», «креативне мислення» та «креативний потенціал» у контексті інтернаціоналізації вищої освіти; обґрунтовано роль міжкультурної взаємодії, академічної свободи, варіативності освітніх практик і поєднання формального та неформального навчання у розвитку творчого мислення студентів. У **висновках** наголошено на тому, що міжнародна академічна мобільність створює сприятливе освітнє середовище для розвитку креативного потенціалу здобувачів вищої освіти, сприяє підвищенню рівня креативного мислення, міжкультурної компетентності, мовної та комунікативної гнучкості, самостійності й готовності до інноваційної професійної діяльності. Узагальнення регіонального досвіду Карпатського національного університету імені Василя Стефаника засвідчило ефективність участі студентів у програмах “Erasmus+”, семестровому навчанні за кордоном і міжнародних молодіжних обмінах як чинника цілісного формування креативного потенціалу майбутніх фахівців у глобалізованому освітньому просторі.

Ключові слова: креативний потенціал, міжнародна академічна мобільність, креативність, креативне мислення, здобувачі вищої освіти, міжкультурна взаємодія, сучасні освітні технології, освітнє середовище.

Taras PASKA

Doctor of Philosophy (PhD in Pedagogy),
Assistant at the Bohdan Stuparyk Department of Pedagogy and Educational Management,
Vasyl Stefanyk Carpathian National University
taras.paska@cnu.edu.ua
ORCID: 0000-0002-4579-388X

FORMING THE CREATIVE POTENTIAL OF HIGHER EDUCATION STUDENTS IN THE CONTEXT OF INTERNATIONAL ACADEMIC MOBILITY

Abstract. *The purpose* of the article is to provide a theoretical justification and empirical analysis of the impact of international academic mobility on the formation of the creative potential of higher education students, as well as to identify the pedagogical conditions for the development of creative thinking among students in an international and intercultural educational environment. **The research methodology** is based on a combination of systemic, personality-oriented, activity-based, and sociocultural approaches. The research process involved the use of theoretical methods of analysis, synthesis, comparison, generalization, and systematization of scientific sources and regulatory and legal documents

© Т. Паска, 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

in the field of higher education, as well as empirical methods of generalizing educational experience and analyzing the results of students participation in international academic mobility programs. **The scientific novelty** of the article lies in a comprehensive consideration of international academic mobility as a holistic pedagogical phenomenon that acts as an effective mechanism for shaping the creative potential of higher education students. The content of the concepts of “creativity” “creative thinking” and “creative potential” in the context of the internationalization of higher education is clarified; the role of intercultural interaction, academic freedom, variability of educational practices, and the combination of formal and informal learning in the development of students creative thinking is substantiated. **The conclusions** emphasize that international academic mobility creates a favorable educational environment for the development of the creative potential of higher education students, contributes to the improvement of creative thinking, intercultural competence, linguistic and communicative flexibility, independence, and readiness for innovative professional activity. A summary of the regional experience of Vasyl Stefanyk Carpathian National University has demonstrated the effectiveness of student participation in Erasmus+ programs, semester studies abroad, and international youth exchanges as a factor in the holistic development of the creative potential of future specialists in a globalized educational space.

Key words: creative potential, international academic mobility, creativity, creative thinking, higher education seekers, intercultural interaction, modern educational technologies, educational environment.

Постановка проблеми. Сучасна система вищої освіти України функціонує в умовах глибоких соціальних, політичних та економічних трансформацій, що зумовлюють потребу у формуванні нової генерації фахівців, здатних діяти творчо, гнучко й ініціативно в умовах глобальних викликів. Розвиток креативного потенціалу здобувачів вищої освіти стає ключовою умовою підготовки конкурентоспроможних професіоналів, здатних до інноваційної діяльності, самореалізації та прийняття нестандартних рішень. Особливого значення це набуває в умовах інтеграції України до європейського освітнього простору, де мобільність, міжкультурна комунікація, адаптивність і критичне мислення визнаються базовими характеристиками успішного фахівця. Участь українських студентів у програмах міжнародної академічної мобільності створює унікальні можливості для розширення світогляду, формування креативного мислення та розвитку особистісних якостей, необхідних у глобалізованому світі. Водночас для системи освіти це постає як важливе науково-педагогічне завдання – забезпечити умови для ефективного формування креативного потенціалу в міжкультурному середовищі, яке постійно змінюється.

Актуальність дослідження також зумовлена тим, що міжнародна академічна мобільність стає не лише освітнім, але й соціокультурним феноменом, який сприяє взаємозбагаченню культур, формуванню толерантності, розвитку гнучких навичок і здатності мислити поза ustalеними рамками. Проте сучасна практика показує, що українські здобувачі освіти не завжди готові максимально реалізувати свій креативний потенціал у процесі академічних обмінів

через недостатню сформованість критичного мислення, низький рівень комунікативної культури або адаптаційні труднощі в іншомовному середовищі. Отже, науковий пошук ефективних педагогічних умов, методів і технологій розвитку креативності в контексті міжнародної академічної мобільності є своєчасним і суспільно значущим. Саме від успішного формування креативного потенціалу здобувачів залежить їхня здатність до саморозвитку, інтеграції в міжнародне науково-освітнє середовище та участі у відбудові інтелектуального потенціалу України в післявоєнний період.

Аналіз джерел та останніх досліджень. Проблема міжнародної академічної мобільності як важливого чинника розвитку вищої освіти активно досліджується у вітчизняному науковому дискурсі. Значну увагу науковці приділяють аналізу понятійно-категоріального апарату, структурно-функціональних характеристик академічної мобільності, механізмів її реалізації та ролі в інтернаціоналізації освітнього простору. Вагомий внесок у розв’язання цих питань зробили такі дослідники, як В. Антонюк, О. Василенко, С. Глібко, А. Губіна, А. Загородня, Ю. Заячук, А. Зленко, Д. Дерев’яно, С. Довбня, О. Ісайкіна, О. Канюк, С. Колесник, С. Лехніцька, А. Мартинюк, І. Подрес-Ряполова, О. Розгон, І. Саханда, Л. Швидун, С. Хоминець, Г. Черушева. У працях зазначених авторів академічна мобільність розглядається як форма організації освітнього процесу, інструмент підвищення якості освіти, чинник професійної та особистісної самореалізації здобувачів, а також механізм інтеграції національної системи вищої освіти до європейського й світового освітнього простору.

Проблематика розвитку креативного потенціалу майбутніх фахівців, зокрема педагогів, ґрунтовно висвітлена у працях учених, які розглядають її крізь призму педагогічної майстерності, професіоналізму, інноваційної діяльності та особистісного саморозвитку. Значний внесок у розроблення теоретико-методологічних засад креативності та творчого мислення зробили І. Бех, Н. Бібік, Л. Вознюк, Н. Гузій, О. Дубасенюк, В. Загвязинський, І. Зязюн, Н. Кічук, В. Моляко, О. Пехота, В. Рибалка, С. Сисоєва, Т. Сорочан, Т. Танько. У наукових дослідженнях цих авторів креативність визначається як інтегративна характеристика особистості, що забезпечує здатність до нестандартного мислення, інноваційних рішень і професійної самореалізації. Водночас аналіз наукових джерел засвідчує, що питання формування креативного потенціалу здобувачів вищої освіти саме в умовах міжнародної академічної мобільності з урахуванням міжкультурної взаємодії, адаптації до нового освітнього середовища та інтеграції різних педагогічних традицій потребує подальшого теоретичного осмислення й емпіричного вивчення.

Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці впливу міжнародної академічної мобільності на формування креативного потенціалу здобувачів вищої освіти, а також визначенні педагогічних умов і можливостей розвитку креативного мислення студентів у процесі навчання в міжнародному та міжкультурному освітньому середовищі.

Виклад основного матеріалу. Формування креативного потенціалу здобувачів вищої освіти в умовах міжнародної академічної мобільності є одним з ключових завдань сучасної системи вищої освіти, що орієнтується на європейські стандарти якості, інноваційність і розвиток особистісного потенціалу здобувачів. У контексті глобалізації та інтернаціоналізації освітнього простору креативність стає не лише індивідуальною характеристикою, але й чинником конкурентоспроможності випускників на світовому ринку праці. Саме тому дослідження процесів формування креативного потенціалу майбутніх фахівців набуває особливої актуальності в умовах активного розвитку міжнародних програм академічної

мобільності, які створюють середовище міжкультурної взаємодії, творчого обміну та освітньої синергії.

Варто зазначити, що у «Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки» визначено пріоритети, спрямовані на посилення міжнародної співпраці, академічної мобільності та розвиток інноваційного потенціалу здобувачів освіти. В основу Стратегії покладені прагнення України стати рівноправним членом європейської освітньої спільноти, а визначені стратегічні й операційні цілі відповідають зобов'язанням держави згідно з Угодою про асоціацію з Європейським Союзом. У статті 431 глави 23 цієї Угоди підкреслюється необхідність «активізації мобільності студентів, наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників» [9]. Таким чином, міжнародна академічна мобільність розглядається не лише як елемент освітнього процесу, але й як стратегічний механізм підвищення якості вищої освіти, розвитку креативного потенціалу молоді та інтеграції України у світовий освітній простір.

Насамперед варто визначити поняття «креативність». У науковому словнику «Дидактика професійної освіти: сучасні терміни і тренди» (за ред. І. Кучеренко, 2024), зазначено, що креативність – це «загальна здатність особистості до творчості, яка може виявлятися у мисленні, почуттях, спілкуванні, окремих видах діяльності, характеризувати особистість загалом або її окремі сторони, продукти діяльності, процес їх створення» [4, с. 37].

У свою чергу, науковці О. Боровець та Т. Яковичина трактують креативність як «інтегральну стійку характеристику особистості, що визначає її здатність до творчості, прийняття нового, нестандартного творчого мислення, генерування великої кількості оригінальних і корисних ідей» [1, с. 82]. Це визначення дає змогу розглядати креативність не лише як прояв таланту або інтелектуальної обдарованості, але й як універсальну якість особистості, що виявляється в усіх сферах діяльності людини, зокрема в освітній. У контексті підготовки майбутніх фахівців креативність стає основою для формування здатності до інноваційної професійної діяльності, міждисциплінарного мислення та конструктивного вирішення проблем. У сучасних дослідженнях

креативність дедалі частіше розглядається як ключова компетентність XXI століття, без якої неможливо забезпечити конкурентоспроможність випускників закладів вищої освіти у глобальному освітньому та професійному середовищі.

Поняття «креативне мислення» є логічним продовженням категорії «креативність» і характеризує динамічну складову частину креативного потенціалу особистості. Розкриваючи сутність поняття «креативне мислення», науковці Н. Вовчаста, О. Байрамова та Г. Чорна зазначають, що воно «характеризується винахідливістю, здатністю мислити нестандартно, знаходити нові рішення у кризових ситуаціях» [2, с. 89]. Дослідники наголошують на тому, що розвиток навичок креативного мислення у здобувачів вищої освіти передбачає стимулювання їхньої пізнавальної активності та прагнення до самовдосконалення, опанування методів і прийомів рефлексивної творчої діяльності, а також засвоєння нових знань і вміння застосовувати їх у практичних ситуаціях. Автори виокремлюють структурні компоненти цього процесу: мотиваційний, пізнавальний і поведінковий, які разом формують основу креативного розвитку особистості.

Науковиця О. Іванова підкреслює, що процес розвитку у здобувачів освіти навичок креативного мислення спрямований на «виявлення їхніх інтелектуальних здібностей, творчого потенціалу, рівня набутих знань та здатності оперувати ними у розв'язанні актуальних завдань альтернативними нестандартними методами» [5, с. 78]. Це положення дає підстави розглядати креативний потенціал як інтегративну характеристику, що включає не лише мисленнєві здібності, але й психологічну готовність до ризику, новаторства, експериментування, а також здатність до рефлексії власної діяльності.

Під креативним потенціалом доцільно розуміти сукупність особистісних якостей, знань, умінь і досвіду, які забезпечують здатність людини до самостійного створення нового соціального, інтелектуального або матеріального продукту. Це поняття охоплює як природні задатки, так і здобуті в процесі освіти уміння, що дають змогу людині генерувати нові ідеї, створювати оригінальні продукти інтелектуальної діяльності, знаходити

інноваційні рішення професійних завдань. Формування креативного потенціалу передбачає системну педагогічну підтримку, розроблення сприятливого середовища для розвитку творчості, залучення студентів до активної пізнавальної та дослідницької діяльності, зокрема у міжнародному контексті. Саме міжнародна академічна мобільність створює для цього унікальні умови: вона відкриває простір для міжкультурного діалогу, інтеграції різних наукових традицій і формування глобального креативного мислення.

У цьому контексті важливо наголосити на тому, що формування креативного потенціалу здобувачів вищої освіти неможливе без створення відповідного освітнього середовища, у якому заохочуються ініціатива, самостійність, рефлексивність і готовність до ризику у пізнавальній діяльності. Дослідниця Т. Лункіна зазначає, що одним з ефективних напрямів розвитку креативності у здобувачів вищої освіти є застосування інноваційного методу дизайн-мислення, який дає можливість розкрити їхній творчий потенціал, формує нестандартне мислення з урахуванням гнучкості, змін і вимог сьогодення. На її думку, саме дизайн-мислення спонукає людство бути більш відповідальним за свої дії, підтримує та дає можливість негайно реагувати на зміни задля вдосконалення та модернізації розвитку суспільства [6]. Такий підхід органічно поєднує креативність і практичну діяльність, що є особливо важливим для студентів, які беруть участь у міжнародних освітніх програмах, де цінується здатність швидко генерувати ідеї та впроваджувати їх у життя.

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (2014), академічна мобільність визначається як «можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами» [8]. Таке визначення підкреслює міжінституційну природу мобільності та її роль у забезпеченні якості освіти, розвитку наукових досліджень, а також формуванні конкурентоспроможного фахівця нового типу. Академічна мобільність є важливим чинником соціалізації здобувачів освіти, адже дає змогу розширити їхні горизонти пізнання, сприяє формуванню глобального

мислення, креативності, ініціативності та здатності до міжкультурної взаємодії. Саме через механізми мобільності реалізується принцип «освіта без кордонів», який створює сприятливе середовище для професійного та особистісного зростання.

Науковці С. Хоминець та О. Канюк розглядають академічну мобільність як «форму організації освітнього процесу, що забезпечує можливість навчатися, викладати, стажуватися чи здійснювати наукову діяльність в іншому освітньому закладі на території країни чи поза її межами, результатом якої є самореалізація особистості в навчанні і професійній діяльності» [12, с. 228]. Такий підхід підкреслює гуманістичний зміст академічної мобільності, адже її кінцевою метою є розвиток особистості здобувача вищої освіти, формування його здатності до критичного мислення, самоорганізації, креативності та інтеркультурної комунікації. Креативний потенціал у цьому разі стає центральною складовою частиною особистісного розвитку, адже саме він дає змогу студенту адаптуватися до нових навчальних систем, методик, соціальних і культурних контекстів, зберігаючи при цьому власну індивідуальність.

На думку дослідників А. Мартинюк і А. Губіної, міжнародна академічна мобільність – це «переміщення інтелектуального потенціалу між різними академічними системами», що сприяє інтернаціоналізації вищої освіти [7, с. 41]. Науковці зазначають, що така мобільність є не лише формою академічної взаємодії, але й чинником глобальної інтелектуальної міграції, який дає змогу акумулювати знання, досвід і культурний капітал у межах єдиного світового освітнього простору. У цьому контексті креативний потенціал здобувача вищої освіти реалізується через участь у міжкультурному діалозі, засвоєння нових підходів до навчання, розроблення спільних проєктів і дослідницьких ініціатив, які сприяють міждисциплінарній взаємодії та інноваційному розвитку.

Формування креативного потенціалу в умовах міжнародної академічної мобільності відбувається на перетині кількох важливих чинників – соціокультурного, освітнього, психологічного та ціннісного. По-перше, міжнародний освітній простір створює сприятливі

умови для розвитку автономії мислення, ініціативності та відкритості до нових ідей. По-друге, процес адаптації до нових умов навчання стимулює розвиток емоційного інтелекту та здатності до саморефлексії. По-третє, інтеграція до іншого академічного середовища підвищує рівень професійної гнучкості, оскільки здобувач вищої освіти вчиться працювати з різними моделями комунікації, педагогічними підходами та дослідницькими методологіями.

Науковиця Ж. Денисюк слушно зазначає, що створення креативного середовища у закладах освіти дає змогу формувати професійні якості та компетентності студентів, що сприяють їхній активній участі в суспільному житті, реалізації творчих задумів і проєктів на конкурентному рівні. Вона підкреслює, що всі учасники освітнього процесу повинні брати активну участь у створенні оптимальних умов для впровадження креативних компонентів у навчальний процес [3]. Таким чином, міжнародна академічна мобільність може бути розглянута як один з найефективніших механізмів формування креативного освітнього середовища, адже вона інтегрує різні педагогічні традиції, цінності й методи, стимулюючи взаємне збагачення досвідом між освітніми спільнотами.

З огляду на результати аналізу наукових джерел і освітньої практики можна констатувати, що формування креативного потенціалу здобувачів вищої освіти в умовах міжнародної академічної мобільності потребує системного підходу. Йдеться не лише про створення умов для участі студентів у міжнародних програмах, але й про забезпечення педагогічного супроводу цього процесу. Важливо, щоб викладачі орієнтувалися на розвиток креативності як ключової компетентності XXI століття, формували у здобувачів навички творчого вирішення проблем, гнучкого мислення, командної взаємодії, відкритості до культурного різноманіття.

Важливо зазначити, що у процесі міжнародної академічної мобільності креативність виступає не лише результатом, але й необхідною умовою успішної адаптації студентів до нових освітніх і культурних контекстів. Здобувач, який володіє розвиненим креативним мисленням, легше долає мовні бар'єри, швидше адаптується до нових методик навчання,

здатний ефективно комунікувати з викладачами та одногрупниками з інших країн. Саме креативність дає йому змогу гнучко реагувати на виклики, виявляти ініціативу, пропонувати оригінальні підходи до вирішення академічних і соціальних завдань.

Інтеграція міжнародної академічної мобільності у сучасний освітній процес створює передумови для посилення інноваційної складової частини підготовки майбутніх фахівців. Вона забезпечує можливість безпосереднього ознайомлення здобувачів вищої освіти з передовими світовими освітніми практиками, технологіями та підходами до навчання, сприяючи розвитку їхньої креативності через порівняння, аналіз і творче переосмислення досвіду інших освітніх систем. Завдяки участі у міжнародних академічних програмах здобувачі не лише розширюють професійні горизонти, але й вчать мислити глобально, формують здатність бачити проблему з різних точок зору, що є одним з ключових аспектів креативного мислення.

Одним з вагомих результатів академічної мобільності є формування у здобувачів вищої освіти відкритості до нового досвіду та інноваційної культури. Перебування у закордонному освітньому середовищі передбачає постійну адаптацію до нових умов, способів комунікації, навчальних форматів та ціннісних орієнтирів. Цей процес стимулює розвиток самостійності, відповідальності та здатності приймати нестандартні рішення. Саме тому міжнародна академічна мобільність може розглядатися як потужний інструмент розвитку креативного потенціалу, адже вона не лише розширює межі знань, але й виховує гнучкість мислення, здатність до імпровізації та творчого підходу в будь-яких ситуаціях.

Креативний потенціал здобувачів вищої освіти, які беруть участь у програмах академічної мобільності, формується також через міждисциплінарну взаємодію. У багатьох міжнародних університетах навчальні програми мають інтегрований характер: поєднують технічні, гуманітарні, соціальні дисципліни, що сприяє розвитку здатності бачити проблеми у ширшому контексті. Такий підхід відповідає сучасній концепції “design-based education”, у межах якої навчальний процес орієнтований на створення конкретних рішень через

застосування креативного мислення, командної взаємодії та критичного аналізу.

Не менш важливою є роль викладачів і науково-педагогічних працівників, які беруть участь у програмах академічної мобільності. Їхній досвід, здобутий під час міжнародних стажувань, впроваджується у вітчизняний освітній процес через використання новітніх методів навчання, таких як проблемно-орієнтоване, проектне та кейс-навчання, інтерактивні моделі роботи зі студентами. Залучення цих технологій у процес підготовки здобувачів вищої освіти безпосередньо сприяє розвитку креативності, оскільки передбачає активну інтелектуальну участь студентів, співпрацю, обговорення ідей, створення інноваційних продуктів.

У межах міжнародної академічної мобільності формування креативного потенціалу здобувачів тісно пов'язане із соціокультурним контекстом. Перебування у новому культурному середовищі розвиває толерантність, емпатію, комунікативну гнучкість, що є важливими якостями для творчої діяльності. Взаємодія з представниками різних національних культур спонукає студентів до критичного аналізу власних стереотипів і розширення уявлень про можливі способи мислення, комунікації, вирішення проблем. Таким чином, креативність набуває не лише інтелектуального, але й соціального виміру, адже базується на вмінні конструктивно співпрацювати та створювати нові ідеї у міжкультурному середовищі.

Варто підкреслити, що креативний потенціал не може бути реалізований без належного мотиваційного підґрунтя. Саме міжнародна академічна мобільність є потужним мотиватором до професійного і особистісного саморозвитку. Участь у програмах обміну відкриває нові перспективи кар'єрного зростання, наукової співпраці, творчої самореалізації. Це підсилює внутрішню мотивацію до навчання, самовдосконалення і здобуття нових компетентностей, зокрема креативних, інноваційних, лідерських.

У межах дослідження формування креативного потенціалу здобувачів вищої освіти в умовах міжнародної академічної мобільності доцільно звернутися до регіонального освітнього досвіду Карпатського національного університету імені Василя Стефаника

(КНУВС), який системно реалізує міжнародні освітні ініціативи та програми студентського обміну. Практика участі здобувачів освіти університету в програмах “Erasmus+” та міжнародних молодіжних обмінах демонструє, що академічна мобільність виступає ефективним інструментом розвитку креативного мислення, мовної гнучкості, міжкультурної компетентності та здатності до інноваційної діяльності. Показовим у цьому контексті є досвід семестрового навчання студентів факультету іноземних мов у Потсдамському університеті (Німеччина), який засвідчує, що занурення у багатомовне та міждисциплінарне освітнє середовище сприяє активізації творчого потенціалу через поєднання різних мов викладання, варіативність навчальних форматів, тривалість і зміст занять, а також необхідність самостійного планування освітньої діяльності [11].

Освітній процес у закордонному університеті, побудований на поєднанні лекційних і семінарських форм, інтенсивної самостійної роботи та підсумкового оцінювання у формі письмових екзаменів, стимулює розвиток у студентів здатності до аналітичного й креативного осмислення навчального матеріалу. Вибір дисциплін лінгвістичного та перекладознавчого спрямування, викладання яких здійснюється як англійською, так і німецькою мовами, формує умови для постійного інтелектуального виклику, що вимагає гнучкості мислення, адаптивності та готовності до міжкультурної комунікації. Взаємодія з іноземними студентами, які володіють кількома мовами, розширює когнітивні горизонти, стимулює творче використання мовних ресурсів і сприяє формуванню відкритості до нових освітніх ідей. Таким чином, академічна мобільність у межах університетської співпраці виступає чинником інтеграції формальної освіти та неформального навчання, що позитивно впливає на розвиток креативного потенціалу здобувачів.

Важливим аспектом формування креативності в умовах міжнародної мобільності є позааудиторна діяльність та організація освітнього середовища. Проживання у студентському кампусі з доступом до сучасних бібліотечних ресурсів, участь у культурних та інтерактивних заходах для іноземних студентів, а також залучення до спортивних і соціальних ініціатив створюють простір для неформального творчого

самовираження. Таке середовище сприяє розвитку рефлексії, емоційного інтелекту, здатності до співпраці та генерації нових ідей поза межами традиційних академічних завдань. У цьому контексті академічна мобільність постає як комплексний педагогічний феномен, що поєднує освітній, культурний і соціальний виміри розвитку особистості, забезпечуючи цілісне формування креативного потенціалу.

Не менш показовим є досвід участі студентів Івано-Франківського фахового коледжу КНУВС у міжнародному молодіжному обміні в Республіці Польщі, організованому громадською організацією «Альянс Розвитку», який відбувався у форматі міжкультурної співпраці з представниками Нігерії, Монголії та Катару. Участь у спільних воркшопах, творчих та освітніх активностях, орієнтованих на командну роботу й мистецьке самовираження, сприяла розвитку комунікативних навичок, нестандартного мислення та здатності працювати в багатокультурному середовищі. Представлення власного освітнього досвіду, обмін педагогічними практиками та осмислення культурних відмінностей стали каталізаторами креативного розвитку майбутніх фахівців, зокрема у сфері початкової освіти. Такий досвід підтверджує, що міжнародні молодіжні обміни є важливим складником академічної мобільності, який доповнює формальний освітній процес і посилює його креативну спрямованість [10].

Отже, регіональний досвід КНУВС свідчить про те, що міжнародна академічна мобільність створює ефективні педагогічні умови для формування креативного потенціалу здобувачів вищої освіти. Поєднання навчання у закордонних університетах, участі у міжнародних проектах і міжкультурних ініціативах сприяє розвитку творчого мислення, автономності, інноваційної культури та готовності до професійної самореалізації в глобалізованому освітньому просторі.

Висновки. Теоретичний аналіз наукових джерел засвідчив, що формування креативного потенціалу здобувачів вищої освіти в умовах міжнародної академічної мобільності є багатовимірним педагогічним процесом, який ґрунтується на інтеграції особистісного, діяльнісного та соціокультурного підходів. У ході дослідження уточнено зміст понять «креативність», «креативне мислення» та

«креативний потенціал», що дало змогу розглядати креативний потенціал як інтегративну характеристику особистості, яка поєднує мотиваційні, когнітивні, поведінкові та ціннісні компоненти. Обґрунтовано, що міжнародна академічна мобільність створює унікальне освітнє середовище для розвитку креативності завдяки міжкультурній взаємодії, академічній свободі, варіативності освітніх практик і залученню здобувачів освіти до інноваційних форм навчання та дослідницької діяльності.

Результати перспективного освітнього досвіду КНУВС підтвердили позитивний вплив міжнародної академічної мобільності на розвиток креативного потенціалу здобувачів вищої освіти. Участь студентів у програмах “Erasmus+”, семестровому навчанні за кордоном та міжнародних молодіжних обмінах сприяла підвищенню рівня креативного мислення, мовної та комунікативної гнучкості, здатності до міжкультурної взаємодії, самостійності й ініціативності. Отримані

дані засвідчили, що занурення у багатомовне та міждисциплінарне освітнє середовище, поєднання формального й неформального навчання, участь у спільних творчих і проєктних активностях створюють сприятливі умови для цілісного формування креативного потенціалу як важливої складової частини професійної підготовки майбутніх фахівців.

Перспективи подальших наукових розвідок у цьому напрямі вбачаються у поглибленому вивченні педагогічних механізмів і моделей цілеспрямованого формування креативного потенціалу здобувачів вищої освіти в межах міжнародної академічної мобільності. Доцільними є розроблення та апробація авторських програм педагогічного супроводу студентів-учасників міжнародної мобільності, дослідження ролі цифрових і проєктно-орієнтованих технологій у розвитку креативності, а також науковий аналіз впливу різних форм мобільності (віртуальної, змішаної, короткострокової) на креативний розвиток особистості.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Боровець О., Яковишина Т. Умови формування креативності у здобувачів вищої освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. № 76. Т. 1. С. 79–83. DOI: <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.76-1.14>.
2. Вовчата Н., Байрамова О., Чорна Г. Розвиток навичок креативного мислення у здобувачів вищої освіти. *Український педагогічний журнал*. 2022. № 1. С. 87–97. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-1-87-97>.
3. Денисюк Ж. Креативність у мистецькій освіті як середовище реалізації професійного і творчого потенціалу особистості. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2023. № 2. С. 9–15. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.2.2023.286868>.
4. Дидактика професійної освіти: сучасні терміни і тренди: словник / автори-укладачі М. Жук, М. Князева, І. Кучеренко, О. Лебідь, О. Линчак, С. Масліч, О. Надточій, О. Оліферчук, С. Шевчук, О. Юденкова / за заг. ред. проф. І. Кучеренко. Біла Церква: БІНПОДЗВО «УМО» НАПН України, 2024. 72 с.
5. Іванова О. Реалізація освітніх технологій у процесі розвитку креативного мислення. *Наукові записки. Серія: Проблеми природничо-математичної, технологічної та професійної освіти*. 2024. № 2. С. 72–82. DOI: <https://doi.org/10.32782/cusu-pmtp-2024-2-8>.
6. Лункіна Т. Дизайн мислення як інструмент розвитку креативності здобувачів вищої освіти. *Ефективна економіка*. 2024. № 4. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.4.3>.
7. Мартинюк А., Губіна А. Академічна мобільність студентів як вагома складова інтернаціоналізації освіти. *Академічні студії. Серія «Педагогіка»*. 2024. № 2. С. 35–43. DOI: <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2024.2.6>.
8. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 20.12.2025).
9. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки: схвалено Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2022 року № 286-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text> (дата звернення: 20.12.2025).
10. Студенти коледжу – учасники міжнародного молодіжного обміну в Польщі. URL: <https://cnu.edu.ua/blog/2025/12/24/75714/> (дата звернення: 25.12.2025).
11. Студентка КНУВС проходить семестрове навчання за програмою ERASMUS+ у Потсдамському університеті. URL: <https://cnu.edu.ua/blog/2025/12/01/74670> (дата звернення: 20.12.2025).
12. Хоминець С., Канюк О. Організаційно-змістові аспекти академічної мобільності студентів у США. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2021. Вип. 2 (49). С. 228–231. DOI: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2021.49.228-231>.

REFERENCES:

1. Borovets O., Yakovyshyna T. (2021). Umovy formuvannia kreatyvnosti u zdobuvachiv vyshchoi osvity [Conditions for the development of creativity in higher education students]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh – Pedagogy of creative personality development in higher and general education schools*, (76), 1, 79–83. DOI: <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.76-1.14> [in Ukrainian].
2. Vovchasta N., Bairamova O., Chorna H. (2022). Rozvytok navychok kreatyvnogo myslennia u zdobuvachiv vyshchoi osvity [Development of creative thinking skills in higher education students]. *Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal – Ukrainian Pedagogical Journal*, (1), 87–97. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-1-87-97> [in Ukrainian].
3. Denysiuk Zh. (2023). Kreatyvnist u mystetskii osviti yak seredovyshe realizatsii profesiinoho i tvorchoho potentsialu osobystosti [Creativity in art education as an environment for realizing professional and creative potential]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv – Bulletin of the National Academy of Culture and Arts Management*, (2), 9–15. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.2.2023.286868> [in Ukrainian].
4. Zhuk M., Kniazieva M., Kucherenko I., Lebid O., Lynchak O., Maslich S., et al. (2024). *Dydaktyka profesiinoi osvity: suchasni terminy i trendy: slovnyk [Didactics of vocational education: modern terms and trends: dictionary] / za zah. red. prof. I. Kucherenko. Bila Tserkva. BINPODZVO “UMO” NAPN Ukrainy. 72 p.* [in Ukrainian].
5. Ivanova O. (2024). Realizatsiia osvitnikh tekhnolohii u protsesi rozvytku kreatyvnogo myslennia [Implementation of educational technologies in the process of developing creative thinking]. *Naukovi zapysky. Serii: Problemy pryrodnycho-matematychnoi, tekhnolohichnoi ta profesiinoi osvity – Scientific notes. Series: Problems of natural-mathematical, technological, and professional education*, (2), 72–82. DOI: <https://doi.org/10.32782/cusu-pmtp-2024-2-8> [in Ukrainian].
6. Lunkina T. (2024). Dyzain myslennia yak instrument rozvytku kreatyvnosti zdobuvachiv vyshchoi osvity [Design thinking as a tool for developing creativity in higher education students]. *Efektivna ekonomika – Effective Economy*, (4). DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.4.3> [in Ukrainian].
7. Martyniuk A., Hubina A. (2024). Akademichna mobilnist studentiv yak vahoma skladova internatsionalizatsii osvity [Academic mobility of students as a significant component of internationalization of education]. *Akademichni studii. Serii “Pedahohika” – Academic studies. Series “Pedagogy”*, (2), 35–43. DOI: <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2024.2.6> [in Ukrainian].
8. Pro vyshchu osvitu: Zakon Ukrainy vid 01.07.2014 № 1556-VII [On higher education: Law of Ukraine of July 1, 2014, № 1556-VII]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (access obtained: 20.12.2025) [in Ukrainian].
9. Stratehiia rozvytku vyshchoi osvity v Ukraini na 2022–2032 roky: skhvaleno rozporiadzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 23 liutoho 2022 r. № 286-r [Strategy for the Development of Higher Education in Ukraine for 2022–2032: approved by the Cabinet of Ministers of Ukraine on February 23, 2022, № 286-p]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text> (access obtained: 20.12.2025) [in Ukrainian].
10. Studenty koledzhu – uchasnyky mizhnarodnoho molodizhnoho obminu v Polshchi [College students participate in international youth exchange program in Poland]. URL: <https://cnu.edu.ua/blog/2025/12/24/75714/> (access obtained: 25.12.2025) [in Ukrainian].
11. Studentka KNUVS prokhodyt semestrove navchannia za prohramoiu ERASMUS+ u Potsdamskomu universyteti [A student of the KNUVS is completing a semester of study under the ERASMUS+ program at the University of Potsdam]. URL: <https://cnu.edu.ua/blog/2025/12/01/74670/> (access obtained: 20.12.2025) [in Ukrainian].
12. Khomynets S., Kaniuk O. (2021). Orhanizatsiino-zmistovi aspekty akademichnoi mobilnosti studentiv u SShA [Organizational and Content Aspects of Academic Mobility of Students in the USA]. *Naukovi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Serii: “Pedahohika. Sotsialna robota” – Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: “Pedagogy. Social Work”*, (2), 228–231. DOI: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2021.49.228-231> [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 26.12.2025

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 23.01.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 19.03.2026